

Zdrowie

Podczas przeziębienia lub grypy aż 55 proc. Polaków sypia powyżej 8 godzin na dobę i regeneruje zmęczony organizm. Układ odpornościowy, który w okresie choroby jest atakowany przez drobnoustroje, w czasie snu ma szansę odbudować swój potencjał i wspomóc procesy naprawcze. Sen wpływa też pozytywnie na inne układy organizmu.

Cytologia to szansa na zdrowie

Rozmowa z prof. dr. hab. n. med. KAZIMIERZEM KAROLEWSKIM, zastępcą kierownika Kliniki Ginekologii Onkologicznej w Centrum Onkologii w Krakowie, prezesem Stowarzyszenia Krakowski Komitet Zwalczania Raka (www.kkzr.pl), o profilaktyce raka szyjki macicy

Dorota Dejmek
dorota.dejmek@dziennik.krakow.pl

– **Już jutro, 4 lutego, będziemy obchodzić Światowy Dzień Walki z Rakiem. Tego dnia możemy wyrazić symbolicznie swoją solidarność z pacjentami onkologicznymi, ale również zadbać o swoje zdrowie i edukację medyczną. Porozmawiajmy więc o raku szyjki macicy, szóstym pod względem zachorowalności nowotworem u kobiet na świecie. Jakie funkcje spełnia szyjka macicy?**

– Szyjka to dolna część macicy łącząca pochwę z jamą macicy. Pełni istotną rolę w procesie zajścia w ciążę, jej przebiegu i porodzie. Szyjka macicy, jej kanał, umożliwia przemieszczenie się plemników z pochwy do macicy i jajowodów, gdzie dochodzi do zapłodnienia. Szyjka macicy pod wpływem hormonów podlega zmianom w cyklu miesięcznym.

– **Na jakie choroby, oprócz raka, jest narażona?**

– Patologiczne zmiany w obrębie szyjki macicy to rozległa wiedza. Omówienie tego zagadnienia, nawet w zarysie, przekracza ramy tej rozmowy. Warto jednak pamiętać o kilku najważniejszych chorobach tego narządu. Popularnie nazywana „nadżerka” w rzeczywistości nie jest ubytkiem nabłonka tarczy części pochwy szyjki. Jest to w istocie „erytroplakia”, a więc pojawienie się na powierzchni szyjki macicy nabłonka gruczołowego z jej kanału na tarczy części pochwy. Częstymi

chorobami tego narządu są różne infekcje – grzybicze, bakteryjne, chlamydia i inne. Moim zdaniem, ich leczenie bez wykonania wcześniej biocenozy pochwy jest postępowaniem niewłaściwym. Na uwagę zasługuje zakażenie wirusem HPV, szczególnie typami 16 i 18. Godne wspomnienia jest, że dopiero przewlekła infekcja, a więc trwająca ponad 2-3 lata może, ale nie musi skutkować rozwojem nowotworu raka szyjki macicy.

– **Jak się leczy ten nowotwór?**

– Leczenie chorych na raka szyjki macicy zależy przede wszystkim od stopnia zaawansowania choroby. We wczesnych stadiach metodą z wyboru jest radykalny zabieg operacyjny polegający – ogólnie mówiąc – na wycięciu narządu rodowego wraz z otaczającymi tkankami i węzłami chłonnymi przestrzeni zaotrzewnowej. Obecnie udaje się ograniczyć rozległość zabiegu poprzez ocenę tak zwanego limfatycznego „węzła wartownika”. Jeżeli nie ma w nim zmian nowotworowych, upoważnia to do wykonania zabiegu operacyjnego mniej inwazyjnego, a więc obarczonego mniejszym ryzykiem powikłań. Zastosowanie leczenia uzupełniającego – teleradioterapia skojarzona z zastosowaniem Cysplatyny, brachyterapia – zależy od wyniku badania histologicznego materiału operacyjnego. U chorych z bardziej zaawansowaną chorobą, główną rolę w leczeniu pełni radioterapia i chemioterapia, niemedycznie mó-

Cytologię zaleca się raz w roku – mówi prof. Kazimierz Karolewski

wiąc „skrojone na miarę”, a więc wysoce zindywidualizowane. Warto też wspomnieć o najnowszych osiągnięciach nauki wdrażanych do praktyki leczenia kobiet chorych na ten nowotwór, a więc o terapii celowanej.

– **Lekarze wciąż apelują, aby kobiety wykonywały badania cytologiczne, ponieważ cytologia pozwala na wczesne wykrycie ewentualnych zmian nowotworowych.**

– Codziennie wykonujemy wiele zabiegów pielęgnacyjnych, ubieramy się odpowiednio do warunków pogodowych, staramy się regularnie odżywiać, odpoczywać, uprawiać sport, oddajemy się przyjemnościom rekreacyjnym. Po co to wszystko? Tradycja, moda? Tak naprawdę popełniamy nieświadomie

profilaktykę pierwotną i wtórną, eliminujemy czynniki mogące wywołać różne choroby. Blisko 90 lat temu dr George N. Papanicolaou opracował i wdrożył do praktyki prosty test, dzięki któremu można wykryć zmiany patologiczne w komórkach nabłonkowych szyjki macicy, mogące prowadzić do rozwoju raka tej części narządu rodowego kobiety. Obecnie rozmazy cytologiczne opisywane są metodą Bethesda, jednak cel pozostał ten sam: wtórna profilaktyka rozwoju choroby nowotworowej. W krajach, w których kobiety regularnie wykonują to proste, tanie i niebolesne badanie, zachorowalność na raka szyjki macicy obniżyła się o 80 procent!

– **W Polsce jest inaczej?**

– Niestety, w naszym kraju rocznie zachoruje na ten nowotwór blisko 4000 kobiet, połowa z nich umrze. Dlaczego? Polscy onkolodzy nadal leczą tę chorobę w zaawansowanym stadium. Szanse na jej opanowanie są wówczas znacznie mniejsze, a koszty z tym związane, napromienianie, chemioterapia, leczenie wspomagające, renty, to zawrotne sumy wydawane z kieszeni społeczeństwa.

– **Jak często należy wykonywać cytologię?**

– W Polsce, jak i w wielu krajach europejskich w ramach badań populacyjnych, czyli skryningowych, zaleca się wykonywanie badania cytologicznego co trzy lata. Należy jednak podkreślić, że właściwym postępowaniem profilaktycznym jest cytologia szyjki macicy jeden raz w roku. Moim zdaniem, pierwsze badanie cytologiczne powinno być wykonane po rozpoczęciu kontaktów seksualnych, jednak nie później niż w 20. roku życia.

– **Kolposkopia to również badanie szyjki macicy, jednak wie o nim znacznie mniej kobiet.**

– Kolposkopia to badanie polegające na oglądaniu powierzchni szyjki macicy, dolnej części jej kanału oraz pochwy i sromu za pomocą urządzenia optycznego. Pozwala w krótkim czasie postawić rozpoznanie patologii na szyjce macicy, jest pomocnym narzędziem przed podjęciem decyzji dotyczących dalszych etapów diagnostycznych, a nawet terapeutycznych. Badanie to jest pomocne w wykryciu

przedklinicznych postaci raka szyjki macicy. Kolposkopia może także służyć pobraniu wycinka celowanego, określeniu rozległości zabiegu na szyjce macicy, pochwie i sromie oraz ocenie, czy po zastosowanym leczeniu zmiana chorobowa została usunięta w całości.

– **Jakie są przyczyny braku powszechności profilaktyki raka szyjki macicy i późnego zgłaszania się kobiet do ginekologa, nawet jeżeli pojawiają się już u nich niepokojące objawy?**

– „Bałam się, że wykryją mi raka”, „nie miałam czasu”, „nic mnie nie bolało” – to najczęstsze odpowiedzi, z jakimi spotykam się w codziennej praktyce. Wszyscy obawiamy się następstw nowotworu złośliwego, więc zadajemy, aby wykryć go wcześniej! Rozpoznanie stanów przednowotworowych, tak zwanych dysplazji właśnie poprzez badanie cytologiczne skutkuje 100-procentowym wyleczeniem! Brak czasu? Mieszkam w pobliżu nowej Galerii Bronowice; rzadko, ale zdarza mi się zaobserwować, ile czasu spędzają tam kobiety w różnym wieku. Czy nie warto choć jeden procent tego czasu poświęcić sobie, droga „Ewo”? I jeszcze jedna sprawa – rak zazwyczaj nie boli, a na pewno nie we wczesnych stadiach rozwoju. Spełnieniem każdego ginekologa-onkologa jest wyleczenie kobiet z choroby nowotworowej, naszych Matek, Sióstr, Córek. I jest to możliwe, ale dajcie nam Państwo szansę. Jestem pewien, że tą szansą jest profilaktyka. ©

WARTO WIEDZIEĆ

● **Z DIETETYKIEM O ALERGIĘ**
Europejskie Centrum Zdrowia i Urody artClinique zaprasza na kolejne spotkanie z Bożeną Pawłowską, doświadczoną dietetyk. Spotkanie poświęcone będzie alergiom i nietolerancji pokarmowej. Bożena Pawłowska odpowie na pytanie, czym różni się alergia od nietolerancji, jakie są ich objawy. Dowiemy się, czy da się żyć bez glutenu, mleka i jajek i czy dieta eliminacyjna jest konieczna? Zapraszamy: **7 lutego, godz. 18**, Europejskie Centrum Zdrowia i Urody artClinique, ul. Krakowska 39. Wstęp wolny. Zgłoszenie udziału – e-mail: artclinique@artclinique.pl

lub pod telefonem nr 12 422 10 53 albo 505 105 190.

● **„SIOSTRUNIE” CHARYTATYWNIE**
Krakowski Komitet Zwalczania Raka, Stowarzyszenie działające przy Centrum Onkologii, ul. Garncarska 11 – **24 lutego o godz. 17** zaprasza do Centrum Kongresowego ICE Kraków na charytatywny musical „Siostrunie” w wykonaniu artystów Teatru Lubuskiego. Bilety do nabycia: InfoKraków, FilMOTECHNIKA. Dochód z biletów oraz pieniądze zebrane podczas kwesty będą przeznaczone na działalność KKZR. (DD)

REKLAMA

008081929

Specjalistyczne Centrum Diagnostyczno-Zabiegowe

MEDICINA

e-mail: biuro@medicina.pl
www.medicina.pl

KONSULTACJE I ZABIEGI DLA DZIECI

chirurgia, endokrynologia, neurologia,
okulistyka - sondowanie kanalików łzowych,
ortopedia, USG pediatryczne

UL. GRZEGÓRZECKA 67C „WIŚLANE TARASY”,
tel. 12 345 70 01 do 05